International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJSR 2015; 1(2): 20-22
© 2015 IJKS
www.kannadajournal.com
Received: 06-07-2015
Accepted: 07-08-2015

Dr. Eshwarayya Math
Associate Professor & Research Guide, Department of Kannada, HKES'S Smt. V.G. Degree College for Women, Aiwan-E-Sahi, Kalaburagi, Karnataka-585102.

Correspondence
Dr. Eshwarayya Math
Associate Professor & Research Guide, Department of Kannada, HKES'S Smt. V.G. Degree College for Women, Aiwan-E-Sahi, Kalaburagi, Karnataka-585102.

ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ದಾಸಿಮಯ್ಯ

Eshwarayya Math

ಅ) ಸ್ವರವಚನ

ಸ್ವರವಚನಗಳು ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರು ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅಪೂರ್ವ ಕಾಣಿಕೆಗಳು. ಅವರು 'ವಾಚನ ಪಾತಳಿ'ಗಾಗಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಂತೆ; 'ಶ್ರವಣ ಪಾತಳಿ'ಗಾಗಿ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಚನಗಳು ಯಾವುದೇ ಮಾತ್ರೆ, ಗಣ, ರಾಗ, ತಾಳಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗೆ ಸಿಲುಕದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಬಂಧಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಸರಳವಾಗಿ ಓದಬಹುದು. ಕೆಲವನ್ನು ಪ್ರಸಂಗಾನುಸಾರ ಸ-ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಲೂಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವರವಚಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಸಂಗೀತದಿಂದೊಡಗೂಡಿ, ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿ ರೂಪುದಳೆದ ಈ ಹಾಡುಗಳು; ಮೂಲತಃ ಗೇಯ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ, ಅನುಭಾವಿಕ ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿದ ಇವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಾಡುಗಬ್ಬ ಪರಂಪರೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಚನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದನೆ, ಅರ್ಥಪ್ರತೀತಿ, ಅನುಭಾವಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಈ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ; ಸಂಗೀತವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಗಿದೆ. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಗೆರೆ ಮೂಡದ ನಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಊಹಿಸಲಾಗದೋ; ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಗೀತದ ಸಾಹಚರ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗದು. 'ಸ್ವರವಚನ'ವು 'ಸ್ವರ' ಮತ್ತು'ವಚನ'ವೆಂಬೆರಡು ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದ ಸಮಸ್ತ ಪದ. 'ಸ್ವರ'ವೆಂದರೆ ಕಂಠದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಧ್ವನಿ, ನಾದ, ಧಾಟಿ, ರಾಗ ಎಂದರ್ಥ. ಇನ್ನು 'ವಚನ'ವೆಂದರೆ; ನುಡಿ, ಮಾತು, ಪ್ರಮಾಣ ಅಥವಾ 'ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ' ಎಂದರ್ಥ, ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದಾಗ, ರಾಗ-ಧಾಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಚನೆಗೊಂಡ ಶರಣರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವರವಚನಗಳೆಂದು ಕರೆದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಆ) ಮೊದಲ ಸ್ವರವಚನಕಾರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಮುದನೂರ ದಾಸಿ, ದಾಸ, ದಾಸಿಮಾರ್ಯ, ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ದೇವರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈತನು; ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುರಪುರ ತಾಲೂಕಿನ 'ಮುದನೂರು' ಗ್ರಾಮದವನು. ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನೇಕಾರ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಚಿಂತಕ, ಶರಣ, ಸಂಘಟಕ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಗೀತ ಪರಂಪರೆಗೆ ವಿನೂತನ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಮಹಾನ್ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ. ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಜಾಗತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, ವಚನಗಳನ್ನು ಹೋಲುವಂಥ

ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಮತ. ಇಂಥ ವಚನಗಳ ಪರಂಪರೆಗೆ ಮೊದಲು ಅಸ್ತಿವಾರ ಹಾಕಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಈ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರೆಂಬುದು ಲೋಕವಿದಿತ. ಇತ್ತ ಪದ್ಯವೂ ಅಲ್ಲದ; ಅತ್ತ ಗದ್ಯವೂ ಅಲ್ಲದ 'ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಸಹಿತೌ' ಆದ ವಚನಗಳ ರಚನೆಗೆ ಇರುವ ಮೂಲ ಸೆಲೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ; ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ದೀರ್ಘವಾದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೇ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗೆಗಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ; ಶಿವಶರಣರ ಈ ವಚನಗಳಿಗೆ ಮೂಲಪ್ರೇರಣೆ; ಸ್ವರಚನಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಈ ಹಿಂದೆ ಸಾಧಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ. (ನೋಡಿ: 'ಹಾರಿತೋ ಹಂಸ ಹಾರಿತು' ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯ □ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುಟ ೫೪ ರಿಂದ ೬೨) ಇಂಥ ಅನನ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಗೆ ಇಂಬಾದ ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಕರ್ತೃ ಯಾರು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ವಾದ-ವಿವಾದಗಳೇನೇ ಇದ್ದರೂ; ವಚನಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯರಾದ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರೇ ಮೊದಲ ಸ್ವರವಚನಕಾರರು ಎಂಬುದು (ಉಪಲಬ್ಧಿತ ಸ್ವರವಚನಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ) ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಡಾ.ಎಸ್. ಉಮಾಪತಿ ದಾವಣಗೆರೆ, ಡಾ.ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಮೈಸೂರು, ಡಾ. ಸರ್ವಮಂಗಳ ಶಂಕರ್ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಮುದ್ರೆಯೂ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಕಂಬಾಳ ಶಾಂತಮಲ್ಲೇಶನ "ಗಣವಚನ ರತ್ನಾವಳಿ"ಯು ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. (ಸಂ.ಎಸ್.ಉಮಾಪತಿ, ದಾವಣಗೆರೆ □೧೯೮೬, ಗದುಗಿನ ತೋಂಟದಾರ್ಯ

ಮಠ) ಶಿವಶರಣರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ೨೧೬ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಂಕಲನಕಾರನು ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ೨೧೬ ಸ್ಥಲ ತತ್ವವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣ, ಉಗಮ, ವಿಕಾಸಾದಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆತಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯ ೬೦ನೆಯ ಸ್ವರವಚನವಾಗಿ 'ನೈಷ್ಠೆಯೊಳಗಣ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಲ' ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ಸ್ವರವಚನವು ಬಳಕೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ 'ಶಿವದಾಸ ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಡಾ. ಎಲ್.ಬಸವರಾಜು ಅವರು, ತತ್ಕೃತಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ (೧೯೬೦) ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಸ್ವರವಚನವನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ವಚನಗಳ ಸಂಕಲನವೊಂದರಲ್ಲಿ ದೊರೆತ 'ನಿನ್ನ ದಾನವನುಂಡು' ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ವರವಚನವನ್ನು ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇವರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ಎರಡು ಸ್ವರವಚನಗಳು ನಮಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿದ್ದು; ಅವರೇ ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಬ್ಬ ಪರಂಪರೆಯ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಾರವಾದ 'ಸ್ವರವಚನ' ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಇ) ಮಾದರಿ ಸ್ವರವಚನ

ಸ್ವರವಚನ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯೆನ್ನಬಹುದಾದ 'ಬವುಳಿ' ರಾಗದಲ್ಲಿರುವ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ರಚಿಸಿದ ಸ್ವರವಚನವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ; ಅವರು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಿಜವಾಗದೆಂದು ಗಜೆಬಜೆ
(ರಾಗ: ಬವುಳಿ)
ನಿಜವಾಗದೆಂದು ಗಜೆಬಜೆ ಘನ
ಗುಜುಗುಜು ಮಾಣದ ಮನದಲಿ
॥ ಪ॥

ಮೊದ ಮೊದಲಲಿ ಭಕ್ತಿ ನಲಿನಲಿದಾಡುವೆ
ಮಗುಳೊಂದು ಮಾತಿಗೆ ಸೈರಿಸೆ
ಮದ ಮತ್ಸರಹಂಕಾರದೊಳಗೆ ನೀ
ಕುದಿಕುದಿಗೊಳುತಿಹೆ ಮನವೆ
॥ ೧ ॥

ಮೊದಲ ದಿನ ಹಣೆಮುಟ್ಟಿ ಮರು
ದಿನಕೆ ಕಯ್ಯಮುಟ್ಟಿ ಮೂಱ್‌ಂಬ
ದಿನಕೆ ನಮ್ಮವರೆಂಬೆ ನಾಲ್ಕೆಂಬ
ದಿನಕೆ ನಮ್ಮಂದು ಬಂದಯ್ಯನೆಂಬ
ಕಾಣದಂತೋರೆಯಹೆ ಮನವೆ
॥ ೨ ॥

ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡರೆ ಶಿವ ಮನೆಯಕೆ ಬನ್ನಿ ಎಂಬೆ
ಸಲೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯ ನಿಮಗೆಂಬೆ
ಅಲ್ಲಿ ಜಂಗಮದೇವ ಮನೆಯಿಕೆ ಬಂದಡೆ
ಹಲ್ಲೊಡತಿಂಬೆಲೆ ಮನವೆ
॥ ೩ ॥

ಅರ್ಥಪ್ರಾಣ ಸದುಭಕ್ತರದೆಂದೆಂಬೆ
ಹತ್ತೆ ಬಂದರೆ ಹೊಂದಲೀಯೆ
ವಿತ್ತ ಲೆಕ್ಕಕೆ ಮುಕ್ಕಾಣೆ ಹೋದರೆ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಗುಡಿಗುಟ್ಟಾಡುವೆ ಮನವೆ
॥ ೪ ॥

ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಸುವೆ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬಯಸುವೆ
ಹಿಂದೊಂದ ಮುಂದೊಂದನಾಡುವೆ
ಸುಣ್ಣ ಕಲ್ಲನೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಡುವ ಬಿದ್ದು ನಿನ್ನ
ಕಣ್ಣ ಕಾಣದೆ ಹೋದ ಎಲೆ ಮನವೆ
॥ ೫ ॥

ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಂಡು ಪಿರಿದು ಸಂತೋಷ ಮಾಡಿ
ಭರವಶದಿಂ ನೆಱ್‌ದಿಹೆನೆಂಬೆ
ಧರೆಯೊಳಕೊಳ್ಳದು ಹರಮನಗಾಬನು
ನರಕ ತಪ್ಪದು ಮುಂದೆ ಎಲೆ ಮನವೆ
॥ ೬ ॥

ವಂಚಿಸಿ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದವ ಮಾಡಲು
ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ ತಪ್ಪದು
ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾಳ ಮಗನ ಬಾಣಸ ಮಾಡಿ
ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ಮನವೆ
॥ ೭ ॥

ತಾನು ಉಣ್ಣನು ದಾನವ ಮಾಡನು
ದೀನನು ಹಡೆದ ಒಡವೆಯು
ಜೇನಿಟ್ಟು ಹೆಱಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಸಂಸಾರ
ಏನುವನರಿಯೆ ನೀನೆಲೆ ಮನವೆ
॥ ೮ ॥

ಇಳೆಯ ದಾನವೆ ದಾನ ಮಳೆಯ ದಾನ ದಾನ
ಸುಳಿದು ಸೂಸುವ ಗಾಳಿ ನಿನ್ನ ದಾನ
ನಿನ್ನ ದಾನವನುಂಡು ಅನ್ಯ ದೈವವ ಹೊಗಳುವ
ಕುನ್ನಿಗಳನೇನೆಂಬೆ ರಾಮನಾಥ
॥ ೯ ॥

ಈ) ಈ ಸ್ವರವಚನದ ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪ

'ಭಕ್ತಿ' ಎಂಬುದು ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬಯಸುವಂಥದ್ದು. ಆಡು ಮಾತಿನ, ತೋರು ರೀತಿಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತನ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಲಾರವು. ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಮಾತಿನ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಸಾಲದು. ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಲ ದಿವಸ ಆರಂಭಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಸಡಗರಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಆಗದು. ಅದು ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗೊಂದಲ, ಗೋಜಲು, ಗಜಿಬಿಜಿಯಿಂದ ಭಕ್ತಿಯ ನಿಜ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗದು. ಆಡುವ ಮಾತಿಗೂ; ನಡೆಯುವ ರೀತಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿರಬೇಕು. ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನೀವೇ ಶಿವಸ್ವರೂಪರು ಎಂದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವುದು; ಅನಂತರ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಹಲ್ಲುಕಡಿದು; ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಸಲ್ಲದ ನಡವಳಿಕೆಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಅರ್ಥ, ಪ್ರಾಣ ಎಲ್ಲವೂ ಸದ್ಭಕ್ತರದೇ ಇಲ್ಲವೆ ಶಿವನದೇ ಎಂದು ಬೊಗಳೆ ಬಿಡುತ್ತ; ತೋರು ವಿನಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು; ಅನಂತರ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಮುಕ್ಕಾಣಿ ದುಡ್ಡನ್ನೂ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕುವುದು ಅಸಮಂಜಸವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು, ಪಂಕ್ತಿ ಭೇದವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಅನೈತಿಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮದ, ಮತ್ಸರ, ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪರರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡದೆ; ಬರಿಯ ಪಾಪದ, ಕೆಡುಕಿನ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದರೆ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವು ನಮಗಾಗಿ ಏನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇಳೆ, ಮಳೆ, ಬೆಳೆ, ಸುಳಿದು ಸೂಸುವ ಗಾಳಿ, ಜೀವರಾಶಿ, ಎತ್ತು, ಬಿತ್ತು, ಸುತ್ತು ಹರಿವ ಸಾಗರ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾನವರಾದ ನಾವು

ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ. ಕೆರೆಯ ನೀರನು ಕೆರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದಂತೆ ಪರಸರದಿಂದ ಪಡೆದುದನ್ನು ಪರಮ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಅಸಹಾಯಕ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದರೆ; ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ರಾಮನಾಥನು ಭಕ್ತನೊಡಗೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೆನಿಸುತ್ತದೆಯೆಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆಯು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಬೆಳೆದ ಬಂದ ಸ್ವರವಚನಗಳಿಗೆ ಈ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೇ ಮೂಲಸೆಲೆ ಹಾಗೂ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭಿಕವಾಗಿ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನಂತರ ಒಪ್ಪವಿಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳ ಪದ್ಯ, ಬೆಸಸಂಖ್ಯೆಯ ನುಡಿಗಳು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಗಸೂಚನೆ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತ–ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ಸ್ವರವಚನವು; ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿಯೂ ಇಡೀ ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ನಿಲುವನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಕೇವಲ ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಬಾಹ್ಯಾಡಂಬರದ ಆವರಣಗಳ ಧರಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೆ, ಕಾಯಕ ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣುವುದು, ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಶ್ವಪ್ರಕೃತಿಯದು, ನನ್ನದು ಎಂಬುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ನಿರಹಂಕಾರ ಭಾವ ತಾಳುವುದನ್ನು ಸಾದ್ಯಂತವಾಗಿ ಈ ಸ್ವರವಚನವು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ, ಮತ, ಪಂಥ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಸತ್ಯ ಸದುವಿನಯದ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ 'ವ್ಯಕ್ತಿ'ಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಲುವು 'ವಚನ ಚಳವಳಿ'ಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ವಚನಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಸ್ವರವಚನದಲ್ಲಿ ಇಡಿಯಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಒಟ್ಟು ಶರಣ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಮುದನೂರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರದು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆದಾಗ; ಅವರ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆರಗು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಉ) ಜಗವೆಲ್ಲ ಹರಡಿದ ಸಾಧನೆ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಆತ್ಮನಿವೇದನೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ವರವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು; ವೀರಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿತು. ಅನಂತರ ಲೋಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಅನೇಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಂತೆ ಇದೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾಡಿನ ಜನಮನವನ್ನು, ಮನೆಮಠಗಳನ್ನು ಒಳಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಇಂಥ ಒಂದು ವಿನೂತನ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಗೇಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಹಾಡುಗಬ್ಬದ ಪ್ರಕಾರವು ಮುದನೂರು ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡಿದೆ. ಅನಂತರ ಸಕಲೇಶ ಮಾದರಸ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಅಲ್ಲಮಾದಿ ಸಮಕಾಲೀನರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಬಳಿಕ ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗಿದೇವ, ಗುರು ಬಸವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ 'ಕೈವಲ್ಯ'ಕ್ಕೇರಿದೆ. ತರುವಾಯ ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿ, ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ, ಮೈಲಾರ ಬಸವಲಿಂಗ ಶರಣರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹದಿನೇಳು, ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗಂತೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಶಿವಶರಣರು ಅಸಂಖ್ಯ ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ; ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

'ಏನೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದು,' 'ಜಗವೆಲ್ಲ ನೀನೇ ಅಗಿಪ್ಪೆಯಯ್ಯಾ' ಎಂದು ಸಾರಿದ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರೇ ಸರಿ! ಅವರ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನಿಲುವು, ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆ, ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿ ಸದಾವಕಾಲ ಅನುಕರಣ ಯೋಗ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಯನ ದ್ವಯಗಳಂತಿರುವ ವಚನ ಮತ್ತು ಸ್ವರವಚನಗಳಿಗೆ ಅವರೇ ಆದ್ಯರಾಗಿರುವುದು ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥಋಣ

೧. ಡಾ.ಎಸ್.ಉಮಾಪತಿ, ದಾವಣಗೆರೆ (ಸಂ): ಗಣವಚನ ರತ್ನಾವಳಿ : ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಜಗದ್ಗುರು ತೋಂಟದಾರ್ಯ ಸಂಸ್ಥಾನಮಠ, ಗದಗ–೧೯೮೬

೨. ಡಾ.ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು (ಸಂ): ಶಿವದಾಸ ಗೀತಾಂಜಲಿ : ಜಗದ್ಗುರು ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಮೈಸೂರು (ದ್ವಿ.ಮು.) □ ೧೯೯೦.

೩. ಡಾ. ವ್ಹಿ.ಜಿ. ಪೂಜಾರ, ಡಾ. ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಮಠ (ಸಂ): ಆಯ್ದ ಸ್ವರವಚನಗಳು: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ, ೨೦೦೪.

೪. ಡಾ. ಈಶ್ವರಯ್ಯ ಮಠ, ಹಾರಿತೋ ಹಂಸ ಹಾರಿತು : ಶ್ರೀಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಲಬುರಗಿ □ ೨೦೦೮.

೫. ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ: ಸ್ವರವಚನ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣ ಸಂಪುಟ : ಶ್ರೀ ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು □ ೧೯೯೭.

೬. ಡಾ.ಸರ್ವಮಂಗಳಾ ಶಂಕರ್ : ಸ್ವರವಚನಗಳು : ಒಂದು ಸಂಗೀತಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ :

೭. ಶ್ರೀ ತರಳಬಾಳು ಜಗದ್ಗುರು ಬೃಹನ್ಮಠ, ಸಿರಿಗೆರೆ □ ೨೦೦೫.